

Planteavl 1892.

Af Forsøgsleder, Landbrugskandidat **K. Hansen.**

Det Haab, der udtaltes i Tidsskriftets Aarsoversigt for 1890, at dette Aar maatte betegne et Vendepunkt bort fra en daarlig ind i en god Periode, er hidtil ikke blevet beskæmmet. Tværtimod kan det siges, at de to sidste Aar have været endnu gunstigere end hint, og at det nu tilbage-lagte Aar atter har været det bedste af de tre — alt set fra Planteavlens Standpunkt. Man tør derfor nu begynde at nære et lønligt Haab om, at vort bevægede, paa Omskiftelser saa rige Aarhundrede vil afslutte med et Decenium, der skal give lidt Opvejsning for svundne Tiders Skuffelser og Nederlag.

Thi kunde Høsten i 1890 gennemgaaende betegnes som en god Middelhøst, lidt bedre i kvantitativ end i kvalitativ Henseende, og Høsten i 1891 som i kvantitativ Henseende over, i kvalitativ Henseende delvis under en Middelhøst, saa tør vi, støttet til et meget betydeligt Antal Udtalelser fra alle Egne i Landet, karakterisere afvigte Aars Høst som over en Middelhøst, baade i kvantitativ og i kvalitativ Henseende, dog saaledes, at Kvantiteten gennemgaaende staar lidt højere end Kvaliteten, en Bedømmelse, der ikke har kunnet tildeles Høsten siden 1885, der gav lidt over en Middelhøst.

Og Beretningerne lyde næsten lige gunstigt fra alle Landets Egne; det langt overvejende Flertal melder om ubetinget over Middel i begge Henseender, ofte endog i forstærkede Udtryk. Fra enkelte Steder i Aalborg, Hjørring og Randers Amter, et Par Steder paa Fyen, nogle spredte Strøg paa Sjælland samt fra Ærø, Thorseng og Møen lyde Meddelelserne paa Middelhøst; under Middel er Kvantiteten ingen Steder gaaet, og kun undtagelsesvis — Ærø, et Strøg paa Nordfyen og enkelte mindre Strøg paa Sydsjælland — er Kvaliteten anslaaet til under Middel. I store Træk taget synes Jylland og Lolland-Falster alt i alt at staa højest; paa Fyen og især Sjælland har Høsten maaske fyldt ligesaa meget, men Kvaliteten staaar gennemsnitlig lidt tilbage.

Se vi derefter først kortelig paa de enkelte Afgrøder Landet over, da er det heldigvis de vigtigste Afgrøder, der have været de bedste, nemlig Kornet og Høet samt Græsningen. For Kornafgrødernes Vedkommende staaar Vaarsæden afgjort højest, Bygget vistnok gennemsnitlig noget over Havren — om end Forholdet adskillige Steder er omvendt. Af Vintersæden staaar Hveden gennemgaaende ligeledes over Middel, medens Rugen snarere staaar lidt under Middelhøst. Rækkefølgen for Kornarterne bliver saaledes vistnok denne: Byg, Havre, Hvede, Rug. Græsningen og Staldfodret var særdeles rigelig og gennemgaaende af meget god Kvalitet. Agermarken gav rigeligt og godt Hø, medens Enghøet baade i kvantitativ og kvalitativ Henseende stod noget tilbage derfor. Rodfrugterne gave som Helhed lidt under Middelhøst, medens Kartoflerne alle gave ret rigelige Afgrøder af særdeles god Beskaffenhed. Bælgsæden gav nærmest en Middelhøst, i kvalitativ Hensende maaske lidt under. Ogsaa Afgrøderne af Frø og Handelsplanter vare upaaklagelige, hvorimod Boghveden nærmest maa betegnes som mislykket.

Efter denne almindelige Karakteristik skulle vi nærmere gjøre Rede for de enkelte Afgrødernes Vilkaar og Forhold i det svundne Aar og samtidig søge at belyse deres

af- og tiltagende Betydning gennem statistiske Data, saa vidt det foreliggende Materiale egner sig dertil.

Hveden blev paa Grund af den sildige Høst 1891 gennemgaaende saaet temmelig sent; men da Vejrforholdene i Efteraaret vare meget gunstige, idet Nedbøren var passende og Temperaturen i September næsten 1° og i Oktober endog over 2° over det normale, naaede den dog en god Udvikling før Vinteren. Overvintringen forløb i Almindelighed godt, og først hen i April blev den noget trykket af Kulden, der navnlig i Maanedens sidste Halvdel var ret følelig og ofte bragte en forholdsvis stærk Nattefrost. Det var dog kun rent undtagelsesvis, at Hveden tog nogen større Skade; paa Bornholm frøs den enkelte Steder bort; man tør vistnok heri se et Vidnesbyrd om, at Square head Hveden efterhaanden er bleven noget mere haardfør. Da Forholdene Sommeren igennem i det hele vare gunstige for Hvedens Udvikling, er det kun undtagelsesvis, at der lyder Klager over den, saaledes enkelte Steder i Nordjylland, Kolindsund, Nordfyen og Nordsjælland, for Kvalitetens Vedkommende enkelte mindre Strøg i Østjylland, Syd- fyen og Midtsjælland. Fra Vest- og Syd- fyen, Vestlolland, delvis Falster, Syd- og Midtsjælland samt Samsø nævnes den som den bedste eller som en af de bedste Afgrøder. I de øvrige Egne synes den at have givet Middelhøst eller derover. Foldudbyttet paa gode Hvedemarker har varieret mellem 18 og 30.

Square head Hveden synes nu næsten fuldstændig at have fortrængt de ældre Sorter. Selv begynder denne dog hist og her at vige Pladsen for enkelte andre af de af Hvedeudvalget prøvede Sorter. Navnlig har Urtoba Hveden i den seneste Tid begyndt at vinde nogen Udbredelse paa Syd-Sjælland og Lolland, enkelte Steder paa Østfyen og Samsø, idet man stundom har Brug for en saadan mindre fordringsfuld Hvede, der kan saaes senere og nøjes med noget tarveligere Vilkaar men ganske vist ogsaa giver noget mindre Udbytte end Square head. Af samme Grund har Kolbehveden enkelte Steder begyndt at vinde Ind-

gang. Der klages jævnlig over Square head Hvedens Udartning.

I øvrigt var Hvededyrkingen indtil 1888 i kjendelig Tilbagegang; og hvorvel en saadan ikke sikkert kan konstateres for de senere Aars Vedkommende, idet den sidste Beretning om Arealets Benyttelse er fra 1888, saa er der dog intet, der tyder paa, at der skulde være indtraadt nogen Forandring heri. Det med Hvede besaaede Areal udgjorde nemlig i

1876 i Jylland	16517 Tdr. Ld.	}	112280 Tdr. Ld.
paa Øerne	95763 —		
1881 i Jylland	15423 —	}	101337 —
paa Øerne	85914 —		
1888 i Jylland	14095 —	}	88008 —
paa Øerne	73913 —		

Der høstedes*) i

1889	1.260860 Tdr. Hvede	(lille Middelhøst (se Anmærkn.))
1890	1.029027 »	— (noget over Middelhøst)
1891	1.181977 »	— (over Middelhøst).

*) For en rigtig Vurdering af Tallene over Høstudbyttet maa det i dette og de følgende tilsvarende Tilfælde have i Erindring, at Statistisk Bureaus aarlige Høstberetning fremkommer ved en Kombination af de for det paagjældende Aar fra alle Kommuner indsamlede Oplysninger om Høstens Størrelse i Forbindelse med de med nogle (5—7) Aars Mellemrum indsamlede Oplysninger om Arealets Benyttelse. Jo mere man fjerner sig fra sidste Arealopgjørelse, desto mere usikre ville følgelig Høstberetningens Talopgivelser være. Er Arealet med en given Afgrøde aftagende fra Aar til andet, ville Tallene for Afgrødens Størrelse blive for høje, og det i stigende Grad for hvert Aar, man rykker frem, indtil der foreligger en ny Arealopgjørelse; er Arealet derimod tiltagende, ville Tallene efterhaanden blive for lave. Det maa endvidere erindres, at Høstudbyttet for 1889 endnu er beregnet paa Grundlag af Arealopgjørelsen for 1881, for 1890 og 91 derimod efter sidste Opgjørelse 1888. — I øvrigt tør vistnok Høststatistiken siges at være vort statistiske Bureaus svage Punkt, uagtet det med Rette gjøres gjældende i Indledningen til dets første Høstberetning (1875), at en nogenlunde nøjagtig Bestemmelse af Høstudbyttets Størrelse bør i et Land som Danmark være en af den officielle Statistiks Hovedopgaver.

I Overensstemmelse hermed staar det, at vor Hvede-
 indførsel i det forløbne Aar fremdeles har været stigende.
 Vor Overskudsudførsel var nemlig af
 uform. Hv. Landbrugsaaet 1891—92 ÷ 44.253410 Pd.
 form. — — 14.948593 »

Overskudsudførsel 29.304817 Pd.

I Gjennemsnit for de 5 foregaaende Aar:

uformalet Hvede ÷ 67.013350 Pd.

formalet — 42.187963 »

Overskudsindførsel 24.825387 Pd.

Indført mere i Landbrugsaaet 1891—92:

4.479430 Pd. = 20.834 Tdr. à 215 Pd.

Overskudsindførselen af Hvede udgjorde saaledes i Land-
 brugsaaet 1891—92 henved 10,7 pCt. af Hvedehøsten i
 1891.

Rugen, der anvendtes til Udsæd i Efteraaet 1891,
 var, som det vil erindres, mange Steder saa stærkt spiret,
 at mange vare ængstelige for at saa den; da den tilmed
 blev sent saaet de fleste Steder, var man saa meget mere
 ængstelig for den. Det viste sig imidlertid, at den baade
 spirede særdeles godt og ligeledes naaede en upaaklagelig,
 oftest endog god Udvikling i det milde Efteraarsvejr. Naar
 den ikke desto mindre Landet over blev Aarets tarveligste
 Kornafgrøde, da ere Grundene hertil flere. Paa sine Steder
 synes Udbyttet at være sat noget ned paa Grund af for
 tyk Saaning, idet Spireevnen var bedre end forventet. Til
 Gjengjæld maa det antages, at den spirede og daarlig ud-
 viklede Rug ofte har givet svage Planter. Dernæst led
 Rugen mange Steder mere eller mindre af Foraarskulden,
 navnlig af Nattefrosten i April og først i Maj, saa at man
 endog paa sine Steder fandt sig foranlediget til at pløje
 den om og saa Vaarsæd i Stedet. Og endelig var Vejret
 i Blomstringstiden ikke gunstigt, idet en 14 Dages Regn-
 periode indleddes med stærk Regn over hele Landet
 den 12. Juni, ved hvilken Tid Blomstringen begyndte.
 I Forbindelse med denne Regnperiode staar det vel ogsaa,

at Meldrøjer synes at være forekommet i forholdsvis stor Mængde. En forholdsvis tarvelig Afgrøde gav den navnlig øst og nord for Varde, nogle Steder i Viborg, Thisted, Hjørring og Aalborg Amter, hist og her i Øst- og Sydøstjylland, enkelte Steder i Sydfyen samt paa nogle Strøg i Præstø og Frederiksborg Amter. Derimod var den den bedste eller en af de bedste Afgrøder i Ribe-Egnen, nogle Strøg i Ringkjøbing Amt, vest og syd for Viborg, omkring Frederikshavn og Sæby, paa Østfyen, Ærø, Thorseng samt nord for Kjøbenhavn; ogsaa Lolland og Falster havde en særdeles god Rughøst. Som Exempler paa Afgrødens Størrelse nævnes 12—14 Fold paa lette Hedejorder i Vestjylland og 16—20 Fold paa gode Jorder paa Øerne. Hvor man ikke forhastede sig med Høsten og Indkjørselen blev Kvaliteten særdeles god; men med forrige Sommers Rughøst i Minde blev den nogle Steder dels mejet, dels hjemkjørt temmelig tidlig, hvorved Kvaliteten led noget. Straaet blev sædvanlig baade rigelig og af særdeles god Beskaffenhed.

Medens Provsti-Rugen fremdeles er den dominerende Rugsort, og saakaldet »Dansk Rug« nærmest er paa Retur, samtidig med at Bretagne- og Campine-Rug vinder noget Terræn, og den for en Aarrække siden indførte Bestehorns Kæmperug ikke synes at kunne bevare sit oprindelig gode Renomé og derfor er noget i Tilbagegang, har i de seneste, ikke mindst i det nu forløbne Aar Schlanstedter-Rugen vundet en Del Udbredelse; om man end hist og her synes godt om den, navnlig for dens stive Straa, saa synes den dog gennemgaaende ikke at være til Tilfredshed, maaske fordi dens store Fordringer sjælden blive tilfredsstillende. Zeelænder-Rug har i de seneste Aar vundet Indgang hist og her i Hjørring Amt. I øvrigt have nyere Rugsorter næppe været prøvede i nævneværdig Udstrækning i det sidste Aar.

Saa langt Arealopgjørelserne række, altsaa indtil 1888, spores der en lille Udvidelse af Rug-Arealet, særlig i Jylland. Hvorvidt denne vedvarer, kan derimod ikke bestemt

ses; nogen Indskrækning i Arealet synes dog i hvert Fald ikke at finde Sted. Der var nemlig besaaet med Rug i				
1876 i Jylland	292659	Tdr. Ld.	}	460049 Tdr. Ld.
paa Øerne	167390	—		
1881 i Jylland	307687	—	}	485342 —
paa Øerne	177660	—		
1888 i Jylland	329907	—	}	509255 —
paa Øerne	179348	—		

Der høstedes i

1889	4.389503	Tdr. Rug	(god Middelhøst)
1890	4.265054	—	(noget over Middelhøst)
1891	4.876836	—	(over Middelhøst)

Skjøndt vor Rugproduktion saaledes er ca. 4 Gange saa stor som vor Hvedeproduktion, er vor Indførsel af Rug dog bleven meget betydelig i de senere Aar. Vor Overskudsindførsel var nemlig i Gjennemsnit for Landbrugsaaarene 1886-87—90-91 af

uform. Rug	190.821380	Pd.
form. — ÷	3.672001	»

Overskudsindførsel 187.149379 Pd.

Derimod var Overskudsindførselen i Landbrugsaaaret 1891—92 af

uform. Rug ÷	4.499340	Pd.
form. —	998327	»

Overskudsudførsel 3.501013 Pd.

Indført mindre i Landbrugsaaaret 1891—92:

190.650392 Pd. = 930002 Tdr. à 205 Pd.

Naar saaledes vor hittidige Omsætning med Rug i det sidste Landbrugsaar er bleven forvandlet fra en Overskudsindførsel af ca. 900000 Tdr. til en lille Overskudsudførsel af ca. 17000 Tdr., da er Grunden hertil selvfølgelig hovedsagelig det russiske Udførselsforbud og de herved fremkaldte høje Rugpriser, og Fænomenet er derfor uden Tvivl af rent forbigaaende Natur. Det vil i øvrigt sees andet Sted (Reck: Danmarks Udførsel og Indførsel

etc.), at vor Indførsel af en anden Kornart, nemlig Majs, er gaaet i tilsvarende Grad op.

Bygget gav vistnok Aarets rigeste Afgrøde Landet over og har tvivlsomt givet langt over Middelhøst. For-aarskulden trykkede dog tidlig saaet toradet Byg noget, og dette er maaske Grunden til, at sexradet Byg gennem-gaaende synes at have foldet forholdsvis bedst. Kvaliteten var ligeledes gennemgaaende tilfredsstillende, for saa vidt som Kjærnen var meget vægtig om end ofte meget lille; derimod led Farven mange Steder en Del, navnlig hvor Høsten trak ind i Regnperioden sidst i August og først i September, og dette gik ligeledes hovedsagelig ud over det toradede Byg, ikke mindst Chevalierbygget og Printicebygget, for hvilke saa vel afvigte Sommers som de nærmest fore-gaaende Somres kølige og fugtige Vejrforhold i det Hele ikke have været gunstige, saa at Høsten af Maltbyg maa siges alt i alt at have staaet lidt tilbage for Høsten af Foderbyg. Dette stemmer ogsaa overens med, at det for-trinsvis er fra Jylland og da særlig fra en Mængde Ste-der i Hjørring, Thisted, Aalborg, Viborg og Randers Amter. at Bygavlen fremhæves som usædvanlig rigelig og god; ogsaa i Ribe og Ringkjøbing Amter samt paa Lolland og Falster har den med nogle Undtagelser været meget rigelig, medens den paa Fyen og Sjælland gennemgaaende næppe kommer meget over Middelhøst; nogle Steder paa Fyen og Sjælland har Bygget endog været den tarveligste Korn-afgrøde. Fra Vest- og Nordsjælland nævnes ofte 16—18—20 Fold, fra Lolland og Falster indtil 23 Fold, fra Born-holm endog 26 Fold.

Med Hensyn til nyere Bygsorters Udbredelse har det forløbne Aar kun at opvise, at Printicebygget har vun-det yderligere Terræn og de fleste Steder til Tilfredshed, navnlig med Hensyn til Kvantitet, medens Kvaliteten sær-lig Farven, jo fremdeles lader noget tilbage at ønske, samt at Imperialbyg begynder at vinde Indgang enkelte Steder til stor Tilfredshed, navnlig hvor man lider af Lejesød. Vinterbyg er truffet sporadisk, og store Afgiøder heraf ere

navnlig høstede i Øst- og Sydøstjylland samt enkelte Steder paa Fyen og Lolland; oftest klages der stærkt over Angreb af Fugle. Det gamle toradede Landbyg viger efterhaanden Pladsen for Chevalierbyg, stundom ogsaa for sexradet Byg.

Som det vil fremgaa af følgende Tal, synes Bygarealet og Bygproduktionens Størrelse at holde sig temmelig uforandret. Der besaaedes nemlig med Byg i

1876 i Jylland	232892	Tdr. Ld.	}	559185	Tdr. Ld.
paa Øerne	326293	—			
1881 i Jylland	242755	—	}	574565	—
paa Øerne	331810	—			
1888 i Jylland	223589	—	}	540327	—
paa Øerne	316738	—			

Størrelsen af Høsten var i

1889	5.049286	Tdr. Byg	(betydelig under Middelhøst)
1890	6.047443	—	(betydelig over Middelhøst)
1891	5.893323	—	(noget over Middelhøst).

Medens saaledes vor Bygproduktion holder sig nogenlunde uforandret, og medens tillige, som ovenfor nævnt, Maltbygssorterne vinde Udbredelse, saa er vor Produktion af Maltbyg og navnlig vor Udførsel heraf saa stærkt i Af-tagen, at den Tid kan forudses, da vor Udførsel af Byg forandres til Indførsel. I en Aarrække har Overskudsudførselen været jævnt aftagende, og det sidste Landbrugsaar danner ingen Undtagelse herfra. Overskudsudførselen af Bygvarer var nemlig af

uform. Byg i Landbrugsaalet 1891—92	35.630805	Pd.
form.	—	1.902820 »
Malt	—	÷ 3.894620 »

Overskudsudførsel 33.639005 Pd.

I Gjennemsnit for de 5 foregaaende Aar:

uform. Byg	76.083915	Pd.
form.	—	2.013771 »
Malt	÷	2.387400 »

Overskudsudførsel 75.710286 Pd.

Udført mindre i Landbrugsaaet 1891—92

42.071281 Pd. = 227412 Tdr. à 185 Pd.

I Landbrugsaaet 1891—92 udgjorde Overskudsudførselen herefter kun ca. 3,1 pCt. af Høsten 1891, medens det tilsvarende Tal for Gjennemsnittet af de 5 foregaaende Aar er ca. 7,1 pCt.

Havren stod ikke langt tilbage for Bygget og var ubetinget Aarets næstbedste Kornafgrøde. Og for Havrens Væxt og Udvikling vare Sommerens Vejrforhold vistnok gunstigere end for nogen anden Kornafgrøde, naar Talen er om almindelige Agerjorder. Derimod var Sommeren temmelig kold og fugtig for de store Arealer af mer eller mindre kjæragtige eller side og kolde Jorder, der især findes i den nordlige Halvdel af Jylland, og som for en væsentlig Del tilsaaes med Havre; paa saadanne Jorder trykkedes Havren ofte noget af Ukrudtet, ligesom den modnedes meget sent, saa Høsten trak ud igjennem hele September og mange Steder ind i Oktober, hvilke Maaneders meget ustadige Vejrforhold foranledigede ikke ringe Tab; stundom modnedes den meget ufuldstændigt eller slet ikke. Dette forklarer, at Havren ikke faa Steder i de vest- og nordjyske Amter, Randers Amt indbefattet, blev Aarets tarveligste Kornafgrøde — i store Træk de Egne som havde den bedste Byghøst —; ogsaa paa Lolland og Falster var den flere Steder temmelig utilfredsstillende, hvorimod den i en stor Del af Østjylland samt paa Fyen og Sjælland med faa Undtagelser gav en særdeles rig Høst og nævnes fra en Mængde Steder som Aarets bedste Kornafgrøde. Fra Vestjylland nævnes Exempler paa 22 Fold, fra Østjylland indtil 30, Fyen og Sjælland ofte op til 25, enkeltvis endog 33 og 35 Fold. Halmen var som oftest ret rigelig, men led mange Steder en Del under Eftersommerens ustadige Høstvejr. Alt i alt har Havren utvivlsomt givet noget over Middelhøst, idet det dog maa erindres, at det er Jylland, der producerer Hovedmassen af Havre, og at den i denne Landsdel, som viist, var noget tarveligere end paa Øerne.

Hvorvel man ved at rejse Landet igjennem træffer paa ikke faa forskjellige Havresorter, er det dog kun to Sorter, der dyrkes i nogen betydelig Udstrækning, nemlig paa Jyllands lette Jorder den gamle graa eller brogede Havre og paa de bedre Jorder over hele Landet saakaldet »Dansk Havre«, hvis bedste Stammer man træffer i Grenaa- og Førsløv-Eggen. De forskellige tidligmodne Sorter, der i den senere Aarrække ere indførte hist og her, synes ikke at brede sig, hvad der ligeledes gjælder Sværdhavre. Derimod breder Beseler-Havren sig temmelig stærkt paa de bedre Jorder, især paa Øerne, og, som det synes, næsten overalt til stor Tilfredshed; denne er vistnok den eneste Havresort, der i afvigte Aar har vundet nogen større Udbredelse.

Arealogjørelserne vise en ikke ubetydelig Udvidelse af det med Havre besaaede Areal, idet det udgjorde i

1876 i Jylland	457225	Tdr. Ld.	}	691506	Tdr. Ld.
paa Øerne	234281	—			
1881 i Jylland	494106	—	}	728966	—
paa Øerne	234860	—			
1888 i Jylland	538452	—	}	772394	—
paa Øerne	233942	—			

Det sees, at Arealførøgelsen kommer udelukkende paa Jylland, hvis Havreal i 1888 var 18 pCt. større end i 1876. Havrehøstens Størrelse var i

1889	6.730753	Tdr. (betydelig under Middelhøst)
1890	9.385575	> (betydelig over Middelhøst)
1891	8.631662	> (Middelhøst).

Mere end denne Førøgelse i Produktionen er det dog den stigende Indførsel af Majs, der i de senere Aar har bragt vor Havreindførsel betydeligt ned. Overskudsindførselen af uformalet Havre var nemlig i

Landbrugsaaet	1887—88	827138	Tdr.
—	1888—89	517176	>
—	1889—90	496782	>
—	1890—91	268368	>
—	1891—92	380874	>

Samtidig er Indførselen af formalet Havre (Gryn) steget

fra 300.000 til 800.000 Pd. I Landbrugsaaet 1891—92
var vor Overskudsindførsel af

uform. Havre	53.322360 Pd.
form. — (Gryn)	815182 »

Overskudsindførsel 54.137542 Pd.

I Gjennemsnit for de 5 foregaaende Aar

uform. Havre	65.911300 Pd.
form. — (Gryn)	457932 »

Overskudsindførsel 66.369232 Pd.

Indført mindre i Landbrugsaaet 1891—92

12.231690 Pd. = 87369 Tdr. à 140 Pd.

Overskudsindførselen af Havre udgjorde herefter i Landbrugsaaet 1891—92 ca. 4,5 pCt. af Havrehøsten i 1891.

Foruden disse rene Kornafgrøder dyrkes som bekendt en betydelig Mængde Blandsæd til Modenhed, væsentlig Byg og Havre, paa lette Jorder i Jylland stundom Vaarug og Havre. Denne har sædvanlig givet meget gode Afgrøder afvigte Sommer. At det til Blandsæd benyttede Areal i alt Fald indtil fornylig har været stærkt stigende, fremgaar af følgende Tal. Der besaaedes med Blandsæd til Modenhed i

1876 i Jylland	26404 Tdr. Ld.	}	88452 Tdr. Ld.
paa Øerne	62048 —		
1881 i Jylland	38471 —	}	117427 —
paa Øerne	78956 —		
1888 i Jylland	63846 —	}	168664 —
paa Øerne	104818 —		

Arealet er saaledes i den paagjældende Aarrække bleven omtrent fordoblet og er, som det sees, henved dobbelt saa stort paa Øerne som i Jylland. Der høstedes i

1889 1.782685 Tdr. Blandsæd.

1890 3.081721 —

1891 3.010582 —

Græsmarkerne vare i det Hele særdeles gode. Græsningen kom vel ikke tidligt i Foraaret, men var i øvrigt hele Sommeren igjennem baade rigelig og af god Beskaffen-

hed, især paa ikke for side og kolde Jorder. Henad Eftersommeren og Efteraaret blev den dog paa sine Steder noget knap og af daarlig Kvalitet. Høudbyttet har saa godt som hele Landet over været meget rigeligt og blev sædvanlig indbjerget i fortrinlig Stand. Græsmarkerne have saaledes vistnok givet noget over Middelhøst.

Engene lod derimod mange Steder en Del tilbage at ønske. Navnlig for de lavere og mere fugtige Enges Vedkommende var Sommeren baade for kold og for fugtig. Juni Maanedes betydelige Regnmængde foraarsagede endog paa sine Steder, særlig paa de store Enge omkring Ringkjøbing Fjord og Skjernaas Oversvømmelse, der gjorde betydelig Skade, trods hvilken der dog blev en rigelig Høst, men rigtignok af mindre god Kvalitet*). Fra mange Steder i Jylland klages der over temmelig ringe Udbytte af Engene, saaledes fra Egnen nord for Varde, syd for Herning, omkring Thisted, Skive, Frederikshavn, Bjerre Herred o. fl. St., derimod kun undtagelsesvis fra Øerne, navnlig enkelte Steder i Syd- og Nordsjælland. De allerfleste Meddelelser

*) Paa den Tid, da den for disse Egne saa vigtige Høhøst skulde begynde, stod der adskillige Fod Vand over Engene, saa at der en Tid var Udsigt til, at Høhøsten fuldstændig skulde mislykkes, noget der for disse Egne, hvor Agerbruget i saa væsentlig Grad bæres af Engene, er det største Tab. Saalænge disse store Engstrækningers Afvandsforhold ere saa yderst slette, maa Beboerne altid med Ængstelse imødesee en frugtbar Sommer, da selv en ringe Regnmængde, falden i en uheldig Tid, udover det normale, let foraarsager Tab paa Engene, som selv forholdsvis rige Markafgrøder ikke kunne erstatte. Flytningen af Nymindegab har ganske vist medført det Gode, at Vandet hurtigere løber ud; men til Gjengæld give uheldige Vindforhold nu lettere Anledning til Oversvømmelser. Vi undlade ikke at benytte Lejligheden til at fremhæve Nødvendigheden af, at der endelig i en nær Fremtid maa blive taget alvorligt fat paa den Ssg, hvorpaa saa mange Menneskers økonomiske Velfærd beror: Reguleringen af Vandforholdene ved Skjernaas og Ringkjøbing Fjord. Med noget vanskelige Bjergningsforhold bliver det direkte Tab let 50000 Kr., og dette Tal kan under særlig vanskelige Forhold stige til det 2—3dobbelte.

lyde dog paa Middelhøst eller over, saa at Engene antagelig dog have givet omkring en Middelhøst.

Iøvrigt ere Græsmarkerne og Engene endnu fremdeles vort Agerbrugs svage Punkt. Udbyttet heraf er endnu Landet over altfor ringe. Dog maa det erkjendes, at der er Fremgang for Græsmerkernes Vedkommende, navnlig i Retning af Udlæg i gjødningskraftigere Jord, bedre Frøblandinger og tykkere Udsæd. De værdifuldere Græsser som Hundegræs, Draphavre og Engsvingel vinde efterhaanden Terræn paa Bekostning af Almindelig Rajgræs, Timothe og Fløjelsgræs. Sneglebælg og Rundbælg vinde efterhaanden Indgang, medens Hvidkløver efterhaanden forsvinder. En Udsædsmængde mellem 20 og 30 Pd. er nu almindelig i veldrevne Avlsbrug. Det sidste Aar har taget virksom Del i disse Bevægelser. Derimod synes Bevægelsen over imod etaarige Græsmarker at være stagneret, maaske endog tilbagegaaende, ligesom der heller ikke i det forløbne Aar er gjort synderligt i Retning af Anlæg af vedvarende Græsmarker.

Arealopgjørelserne udvise ingen regelmæssige Bevægelse med Hensyn til Græsmerkernes samlede Areal; i 1888 fandtes der ca. 100000 Tdr. Ld. mere Agerjord med Græs end i 1876; denne Tilvæxt var imidlertid allerede naaet i 1881, medens det til Høslet benyttede Areal er voxet en Del, især paa Øerne, siden 1881. Der opgives nemlig som besaaet i

		Græsning.	Høslet.	Ialt.		
1876.	Jylland ...	957897	84723	1,042620	Tdr.	Ld.
	Øerne.....	317934	205355	523289	»	»
	Ialt	1.275831	290078	1.565909	»	»
1881.	Jylland ...	1.027867	104649	1.132516	»	»
	Øerne.....	350651	183034	532685	»	»
	Ialt	1.378518	286683	1.665201	»	»
1888.	Jylland ...	1.035112	107872	1.142984	»	»
	Øerne.....	296812	222114	518926	»	»
	Ialt	1.331924	329986	1.661910	»	»

I de allerseneste Aar, ogsaa i det sidste, er Bevægelsen utvivlsom gaaet i Retning af at udvide Græsarealet for at indskrænke Driftsomkostningerne og, endnu mere, komme ud over de vanskelige Arbejdsforhold. Med bestemte Tal kan dette dog ikke konstateres. Høststatistiken viser, at der høstedes i

1889	890179	Læs	Agerhø	à	1000	Pd.	(lille Middelh.)
1890	1.359961	»	»	à	»	»	(betydl. over Middelh.)
1891	1.213201	»	»	à	»	»	(god Middelh.)

Engarealet holder sig omtrent uforandret ved et Areal af ca. 416000 Tdr. Ld., der giver ca. 1.200000 Pd. Hø.

Rodfrugterne maa af Aarets Hovedafgrøder betegnes som den mindst tilfredsstillende, noget der synes at kunne gjælde for næsten hele Landet, idet Øerne dog synes gennemgaaende at have haft en noget rigeligere Roeavl end Jylland. Af 100 Meddelelser herom lyde over 30 paa »under Middelhøst«, medens de fleste andre ere omkring Middelhøst og kun faa derover; en stor Del af de daarlige Resultater er dog fra Egne, hvor Roedyrkningen spiller en temmelig ubetydelig Rolle, medens de gennemgaaende er lykkedes bedre i de egentlige Roegne; som Følge heraf komme Rodfrugterne dog Landet over vistnok op til en lille Middelhøst, i hvert Fald ikke langt under. Dette mindre tilfredsstillende Resultat har flere Grunde. For den vigtigste Rodfrugt, Runkelroen, var Sommeren aabenbart for kold; en af vore Meddelere, en erfaren Roedyrker, har utvivlsomt nogen Ret, naar han skriver: »Det har med stor Sikkerhed viist sig, at varme Somre, selv om de ere forholdsvis tørre, ere de heldigste for Roerne, kolde Somre de sletteste, samt at megen Fugtighed i Forbindelse med Kulden forværrer Sagen; den Antagelse, der har været gængs imellem os, at fugtige Aar skulle være de bedste, er fejl.« Eftergaar man Vejrforholdene for sidste Sommer, viser det sig, at Juni var 1—2° for kold, Nedbøren omtrent 100 pCt. for stor, Juli 1/2—2° for kold med under Halvdelen af den normale Regn, August ca. 1/2° for kold

med henved normal Regnmængde, September over største Delen af Landet 0— $\frac{1}{2}$ ° for kold med omtrent normal Nedbør, Oktober ca. $\frac{1}{2}$ ° for kold med delvis betydelig over normal Nedbør. »Varmesummen« er herved for Roernes Vedkommende bleven ca. 150° lavere end normalt, og vor normale Sommervarme er formentlig allerede i Nærheden af Minimum for en lønnende Runkel- (og Sukker-) roedyrkning. For Turnips, vor anden vigtige Rodfrugt, vare Vejrforholdene gunstigere, og denne har da ogsaa paa ikke faa Steder givet godt Udbytte; men paa en Mængde Steder led denne saavel som Rutabaga meget ved Angreb af Jordlopper, der afvigte Sommer synes at være optraadt usædvanlig ondartet; Omsaaning var derfor meget almindeligt. Fra adskillige Sider er der klaget over en usædvanlig Mængde Stokløbere; der angives indtil 25 pCt. (?). Men Hovedgrunden til Roemarkernes utilfredstillende Udbytte maa utvivlsomt søges i Mangel paa Arbejdskraft til at faa Markerne passede i rette Tid og paa rette Maade. Dette Onde er selvfølgelig ikke pludselig indtraadt med Aaret 1892; tværtimod har det længe været føleligt; men det synes at være stærkt tiltagende og ingensinde at have ytret sig saa stærkt som afvigte Sommer. De fleste af vore Meddelere klage i mere eller mindre stærke Udtryk over Vanskeligheden ved at erholde den til Roemarkernes forsvarlige Pasning fornødne Arbejdskraft; ikke faa — 12 af 100 fra Hjørring, Randers og Aarhus Amter samt Vest- og Nordfyen og Nordsjælland — melde endog om Indskrænkning af Roearealet af samme Grund. Naar en Meddeler fra Hjørring Amt beretter, at mange større Gaarde i hans Egn, der tidligere havde ca. 20 Tdr. Ld. med Roer, i afvigte Sommer intet har saet paa Grund af utilstrækkelig Arbejdskraft, da ere vi dog tilbøjelige til at tro, at man noget for tidlig og for fuldstændig har opgivet Ævret, og det forholder sig dog forhaabentlig endnu mange Steder, som en anden Meddeler, fra Lolland, skriver, at vel er der Vanskelighed, men »hvem der vil — kan skaffe Arbejdskraft«.

Trods Vanskelighederne er Rodfrugtdyrkning endog i rask

Fremgang og er i Løbet af forholdsvis kort Tid voxet op til at indtage et Areal, der allerede i 1888 var større end det med Hvede besaaede Areal. Statistiken udviser nemlig, at der dyrkes med Rodfrugter — Kartofler ikke medregnede — i

1876 i Jylland	5220	Tdr. Ld.}	17027	Td. Ld.
paa Øerne	11807	—		
1881 i Jylland	14257	—	34326	—
paa Øerne	20069	—		
1888 i Jylland	42657	—	95911	—
paa Øerne	53254	—		

Der høstedes i

1889	7.532123	Tdr. Roer (under Middelhøst)
1890	22.027270	— (ret god Middelhøst)
1891	22.311737	—*) (god Middelhøst)

Og skjøndt en Del af vore Meddelelser lyde paa Tilbagegang, saa lyde dog langt flere, nemlig 54 af 100, paa Fremgang, nogle Steder rask, andre Steder langsommere. Det er ganske særlig fra de vest- og nordjydske Amter, men ogsaa fra Østjylland og Øerne, særlig fra Sjælland, at der meldes Fremgang. Landet over dyrkes der dog endnu neppe over en Fjerdedel af den Mængde Roer, der med Fordel kunne anvendes.

Nyere Rodfrugtsorter have kun undtagelsesvis fundet Indgang. Af Runkelroer dyrkes overvejende Elvetam og Barres. Erh. Frederiksens Fodersukkerroe træffes nu sporadisk paa Øerne; Udbyttet synes at være upaaklageligt, men der klages over, at den er besværlig at tage op, og at der følger en Mængde Jord med den;

*) Anmærkningerne under Hvedearealet bringes herved i Erindring. Den for 1889 opgivne Afgrøde er i Henhold hertil betydelig for lille, da endnu dette Aars Høstresultater ere beregnede efter Arealopgjørelsen fra 1881.

og indeholder den end mindre Vand end Runkelroerne, saa er der dog noget i, hvad en Meddeler bemærker, at »man transporterer hellere lidt for meget Vand i sine Roer end Jord med dem — Kreaturerne staa sig ubetinget bedst ved det første«. Af Turnips er Yellow Tankard den dominerende, men Mark-Bortfelderroen breder sig stærkt, og Ny Bronze Top har begyndt at vinde Indgang. Af Gulerødder dyrkes fremdeles mest White Belgian og Champion, medens Stensballe-Gulerod vinder Udbredelse i Nordjylland. Rutabaga synes næppe at vinde Terræn. Rent enkeltvis har man i det sidste Par Aar forsøgt Foderpastinak, som en Meddeler har saæet om Efteraaret med godt Resultat.

Kartoflerne have forholdt sig omtrent ens hele Landet over og maa antages at have givet en stor Middelhøst af fortrinlig Beskaffenhed, næsten overalt saa fri for Sygdom som kun sjælden; selv hvor Toppen blev angreben, tog Knoldene dog som oftest kun ringe Skade, idet saadanne stærke Regnskyl eller vedholdende Regn, som kræves for at slemme Sporerne gennem Jordlaget ned til Knoldene, væsentlig udeblev paa den Tid, da Sporerne vare modne; og ret længe bevare disse som bekjendt ikke Spireevnen i Jorden. De nyere Sorter, der brede sig mest, ere Magnum Bonum og Richters Imperator. Kartoffel dyrkningen breder sig iøvrigt jævnt, navnlig i Jylland, og indtog i 1888 et lignende Areal som Rodfrugterne.

Bælgsæden, hvis Dyrkning stadig er aftagende, og som nu snart indskrænker sig til en Ærteager hist og her, lykkedes gennemgaaende ret godt, om den end havde nogen Vanskelighed ved at modnes og tørres, saa at Kvaliteten stod noget tilbage for Kvantiteten. Den synes iøvrigt at have forholdt sig omtrent ens Landet over. Hist og her led den en Del af Bladlus, hvorimod Meldug næppe gjorde synderlig Skade. — Tilbagegangen i Bælgsæddyrkningen fremgaar af følgende Tal. Der besaaedes i

1876 65780 Tdr. Ld.

1881	51771	—	}	44020 Tdr. Ld. Ærter
				6717 — — Vikker
				1034 — — Hestebønner
1888	31319	—	}	24037 — — Ærter
				6941 — — Vikker
				341 — — Hestebønner

Høsten var i

1889	279650	Tdr. Bælgsæd
1890	214236	—
1891	203858	—

Vor Indførsel af Bælgsæd er ikke stor og var navnlig i sidste Landbrugsaar ubetydelig.

Boghveden har for Landet som Helhed meget ringe Betydning, idet dens Værdi kun udgjør lidt over $\frac{1}{2}$ pCt. af hele Landets Høst. For de lette og tørre Jorder i Jylland er den dog mange Steder af stor Betydning. I 1888 var der saaledes besaaet i hele

Jylland	38867	Tdr. Ld. med	Boghvede	mod
	14095	—	—	Hvede
Ribe Amt	13365	—	—	Boghvede
	17227	—	—	Byg
Ringkj. Amt	6484	—	—	Boghvede
	16983	—	—	Byg
Viborg Amt	5703	—	—	Boghvede
	26217	—	—	Byg

Og netop i disse Egne er den i afvigte Sommer dels ganske mislykket, dels saaledes, at den giver langt under Middelhøst, hvad der er et ikke ringe Tab. Sommeren var i det hele for kold for denne meget kjælnæ Afgrøde, og navnlig var Vejret baade koldt og regnfuldt i Blomstringstiden, hvad Boghveden er særdeles ømtaalig overfor. Den ringe Mængde Boghvede, der sporadisk dyrkes paa Øerne, lykkedes noget bedre og gav vel en tarvelig lille Middelhøst.

Frøhesten svarede næppe til Forventningerne, men beløb sig dog gennemsnitlig til henved en Middelhøst. Af Græsmarksfrøet var Alm. Rajgræs, hvoraf her avles ret betydelige Kvantiteter, ikke tilfredsstillende hverken med Hensyn til Mængde eller Godhed, hvorimod Engsvingel gav en rigelig Høst af godt Frø. Engrævehale led paa sine Steder meget ved Angreb af en lille Larve, der ødelagde eller fortærede Kjærnen, og i det Hele var Avlen heraf mindre tilfredsstillende end i de senere Aar, hvorimod Alm. Rapgræs og Agerhejre gav en værdifuld Høst. Af andre Græsser samt af Kløver er vor Avl som bekjendt temmelig ubetydelig og især for Kløverfrøets Vedkommende snarere i Aftagende end i Fremgang.

Hjemmeavlen af Kløver- og Græsfrø er i det hele noget svingende. Arealopgjørelserne vise, at der dyrkedes i

1876 i Jylland	2124	Tdr. Ld.	}	6362	Tdr. Ld.
paa Øerne	4238	—			
1881 i Jylland	2071	—	}	4801	—
paa Øerne	2730	—			
1888 i Jylland	2264	—	}	5738	—
paa Øerne	3474	—			

Hvorledes Forholdet nu er, kan ikke opgives, da Høststatistiken ingen Oplysninger giver herom. I det sidste Aar er dog næppe sket Fremgang, paa sine Steder stærk Tilbagegang.

Derimod synes Røefrø i sidste Aar at have været dyrket i større Omfang end nogensinde tidligere. Runkelroe- og Gulerodfrøet lykkedes i Almindelighed ret godt, medens Avlen af Turnips- og Rutabagafrø led meget, mislykkedes endog delvis, paa Grund af Insektangreb i Blomstringstiden; nogle Steder led ogsaa Runkelroerne en Del heraf.

Om vor Indførsel af Rodfrugtfrø giver Statistiken ingen Oplysning, hvorimod den viser, at Indførselen af Kløver- og Græsfrø i sidste Landbrugsaar var omtrent som i Aaret 1890—91, hvilket er betydelig under de nærmest

foregaaende Aar. Overskudsindførselen var nemlig i Gjennem-
snit for Landbrugsaaarene

	Pd. Kløverfrø	Pd. Græsfrø	Ialt
1886—91	4558089	4669729	9227818
1891—92	3548443	2626687	6175130
mindre i 91—92	1009646	2043042	3052688

Dyrkningen af Handels- og Fabriksplanter spiller som bekendt en meget ringe Rolle for vort Agerbrug, naar undtages Sukkerroerne, hvilke, takket være den omhyggelige Pleje, der bliver disse til Del, vistnok have givet lidt mere tilfredsstillende Udbytte end Runkelroerne. Iøvrigt synes Sukkerroedyrkingen under den nuværende Knap-
hed paa Arbejdskraft i Forbindelse med de lave Sukker-
priser ikke at have nogen lys Fremtid for sig, og i det for-
løbne Aar have da ogsaa adskillige trukket sig tilbage der-
fra, om end til Gjengjæld enkelte andre have begyndt. Cikorie, der dyrkes i ikke ringe Udstrækning langs den sydjydske Tværbane, lykkedes jævnt godt, men gav dog næppe en Middelhøst. Raps, Rybs, Tobak og Hør lykkedes godt, Kommen dels godt, dels næsten mislykket, Humle var utilfredsstillende.

Af nye eller sjældnere dyrkede Avlsplanter har kun Sandvikke bredt sig noget i det svundne Aar; den træffes nu sporadisk i alle Landets Egne og saaes i Reglen i Blanding med Rug til tidligt Staldfoder. Den har ikke været til udelt Tilfredshed, men Flertallet af Udtalelserne om den ere dog rosende. Serradele har været dyrket enkelte Steder; Skovfladbælg rent undtagelsesvis.

Plantesygdomme synes, naar de i det foregaaende nævnte Tilfælde fraregnes, ikke at have optraadt særlig ondartet i afvigte Sommer. Iøvrigt henvises for disses Vedkommende til Lector *E. Rostrups* kommende Oversigt herover.

De høje Priser paa Markens Frembringelser, navnlig paa Kornvarer, som indtraadte i 1891, holdt sig ikke, hvad vel heller ingen havde ventet. Men naar nævnte exoptio-

nelle Aar fraregnes, have Priserne i 1892 dog omtrent været i Højde med de foregaaende Aars. Kapitelstaxten for 1892 er da ogsaa omtrent i Højde med Gjennemsnittet for 1888—90. Men iøvrigt maa det erindres, at efterhaanden som vi nærme os mere og mere til at opfodre samtlige Markens Afgrøder, bliver det Priserne paa Husdyrene og disses Produkter, der blive bestemmende for Afgrødernes Pengeverdi.

Af nyere Hjælpe midler og Fremgangsmaader ved Afgrødernes Dyrkning og Bjærgning er at nævne, at Radsaamaskiner og Mejemaskiner have fundet lidt forøget Udbredelse; at Brugen af »bornholmske Stakke« har bredt sig lidt og da altid til Tilfredshed, samt at der har været nogen Tilbøjelighed til ved Roedyrkingen at gaa over fra Kamme til flad Jord, i de fleste Tilfælde med tilfredstillende Resultat.

Af andre Bevægelser og Foranstaltninger paa Planteavlens Omraade skulle vi nævne følgende.

Dansk Frøkontrol undersøgte i Frøåret 1891—92 ialt 1626 Prøver, medens Tallet for de to foregaaende Aar gjennemsnitlig var 1443, altsaa en Tilvæxt af 5,4 pCt. Det er ganske vist endnu ingen stærk Benyttelse af vor eneste Frøkontrolanstalt, men, som det sees, er der dog Fremgang, og denne er for saa vidt af ønskelig Beskaffenhed, som det er Landmændene, der benytte Kontrollen i stigende Omfang. Der undersøgtes nemlig

i Frøåret	Antal Prøver fra	
	Frøhandlere	Landmænd
1889—90	1238	144
1890—91	1102	273
1891—92	1033	336

Stigningen af Tallene i sidste Kolonne tyde paa, at Landmændene begynde at ville overbevise sig om, hvorledes det staar til med Garantitallene — noget der næppe altid er ganske overflødig.

Thi vistnok have Landmændene i Løbet af det sidste

Par Aartier faaet Øje for, at der er adskillige Forhold ved deres Frøindkjøb, som der er Grund til at være opmærksom paa; og paa dette Omraade er der ogsaa fremstaaet en vis Bevægelse, der har givet sig Udslag i Opretelsen af Indkjøbsforeninger; men desværre synes det just ikke altid at være Kjærnepunktet i Sagen, disse tage Sigte paa; tværtimod synes en i og for sig saare naturlig og forstaaelig Bestræbelse for at faa Frøet saa billigt som muligt at være Hovedopgaven for disse Foreninger, medens de herved ofte synes at overse visse andre og ikke mindre vigtige Omstændigheder. Det forløbne Aar har paa forskjellig Maade bragt Vidnesbyrd om, at der vel kan naas visse Fordele ved Fællesindkjøb, men at disses Ledelse stundom mangler Blik for meget væsentlige Sider ved denne Sag. Iøvrigt er der i Aarets Løb kun i meget ringe Udstrækning dannet nye Foreninger af den hidtidige Art, medens Andelsmejeri-Interessenterne i betydelig Udstrækning have foretaget Fællesindkjøb.

De af den skandinaviske Fælles-Frøkontrolkomite udarbejdede Regler for Frøundersøgelser ere nu traadte i Kraft, saa at en længe savnet Ensartethed med Hensyn til samtlige officielle skandinaviske Frøkontrolanstalters Arbejdsmaade og Virksomhed nu er opnaaet, dog saaledes, at der for de enkelte Lande findes nogle mindre væsentlige Særbestemmelser. De nye Regler afvige paa adskillige Punkter fra de for dansk Frøkontrol hidtil gjældende Regler af 1890.

Paa Forsøgsvæsenets Omraade har Arbejdet været fortsat i de foregaaende Aars Spor. Statskonsulent P. Nielsen har fortsat sine omfattende Forsøg i Tystofte og Askov og har i Landhusholdningsselskabet afgivet Beretning om Forsøg med Kartofler og Rodfrugter. Maltbyg- og Hvedeudvalget har under Forpagter Sonnes Ledelse fortsat sine Forsøg efter samme Plan som tidligere. »Forening til Kulturplanternes Forbedring« har paa sin Forsøgsmark i Lyngby arbejdet videre med Rodfrugter, Rug Havre og Bælgsæd og har fremlagt Resultaterne i sit

Tidsskrift. Den af de danske Sukkerfabriker, af Markfrøkontoret, af Landbrugskandidat N. A. Hansen, af Direktør J. L. Jensen, af Lærer Hans Knudsen m. fl. udøvede private Forsøgsvirksomhed, er ligeledes fortsat.

Med Hensyn til Undervisningen i Planteavl og dennes Grundvidenskaber er der skeet et betydeligt Fremskridt, idet der ved Landbohøjskolen er oprettet en længe og haardt savnet Lærerpost i Plantefysiologi, beklædt af Lector W. Johannsen. Ved Landboskolen ved Lyngby afholdtes afvigte Sommer et første og stærkt besøgt Feriekursus for Skolelærere med Jordbrug, Planteavl og Husdyrbrug som Hovedfag. Samme Skole tilbød for første Gang specielt Kursus i Planteavl for Viderekomne.

Endnu bør nævnes, at Videnskabernes Selskab har udsat det Thottske Legat for en Undersøgelse af de danske Græsser med Hensyn til deres Betydning og Værdi for vedvarende Græsgange.

Foruden en Række Bladartikler har Aaret 1892 bragt følgende literære Bidrag vedkommende Planteavlen: Lærebog i Plantefysiologi. Af W. Johannsen. — Om Rodfrugtdyrkning. Af Erh. Frederiksen. — Om Landbrugets Kulturplanter, 10. Bd. (1—2 H.). Udg. af Forening t. Kulturpl. Forb., red. af E. Rostrup. — Dyrkningsforsøg med Maltbyg 1892 (Af Chr. Sonne). — Aarsberetning fra Dansk Frøkontrol for 1891—92. Af O. Rostrup. — Regler for Frøundersøgelser (stadfæstede af Indenrigsministeren). — 20. Aarsberetning fra Markfrøkontoret. — Arealets Benyttelse og Størrelsen af Udsæden i 1888. Udg. af Stat. Bur. — Høsten i Danmark 1891. Udg. af Stat. Bur. — Forsøg med Rodfrugter. Af L. Helweg (T. f. L. 1892). — Planteavlen 1891. Af K. Hansen (T. f. L. 1892). — Oversigt over Plantesygdomme i 1891. Af E. Rostrup (T. f. L. 1892). — Hvad kan der fra Lovgivningens Side udrettes mod Plantesygdomme. Af E. Rostrup (T. f. L. 1892). — Varmvandsmetoden mod Brand i Vaarsæden. Af J. L. Jensen.